

fordi jeg ikke holder af at tage Særstandspunkt, naar jeg nogenlunde kan forsvare for mig selv at lade det være. Det er grumme let at tage Standpunkt særlig i saadanne Smaating. Jeg for mit Vedkommende siger, at jeg gif med dertil, da de vedkommende Skolefonds Kasser bleve fri for at betale Bonus, men det er virkelig en helt anden Sag nu, naar vi komme i Aar og forandre Forholdet og sige, at Bonus skal udredes af de Kasser, som man netop særlig vil værne om. Derfor siger jeg, det er ikke fuldt rigtigt, naar det ærede Medlem for Vejle Amts 2den Valgkreds sagde, at alle vare enige i Aar, thi Forudsætningerne ere forskellige. Det var det ene. Det andet er det, at naar det ærede Medlem bestandig taler om Smaalighed i dette Forhold, saa har jeg allerede forrige Gang udtalt mig derom, men det ærede Medlem var ikke paa sin Plads og hørte det ikke. Jeg vil derfor sige, at det nytter slet ikke at tale om de 10 eller 14 Ore, Faktum er, at Skolefondskasserne ere tomme, og naar man skal anvende 3 à 4,000 Kr. af hvert Skolefonds Kasse, som er tom i Forvejen, saa maa man enten laane eller henvende sig til Lovgivningsmagten for at saa udstrebet flere Penge, altsaa 10 à 12 Ore er ikke saa smaat. Det ser saa umaadelig lidt ud for den enkelte, men det bliver flere Tusinde Kroner for Skolefondens Kasse. Dertil kommer — og det er det, jeg antager at vinde Gehør for hos det ærede Medlem for Vejle Amts 2den Valgkreds — at vi have en Del Amter, navnlig ovre i det vestlige Jylland, hvor det viser sig, at Befolkningen tiltager Aar efter Aar, uden at just Velstanden tiltager. Der bliver mere Trang til Stoler i disse Kommuner, og de have et uhyre Vejnet, som koster mange Penge at vedligeholde; disse Kommuner ere altsaa i høj Grad ilde stedte med Hensyn til Skolevæsenet og Vejvæsenet. Nu kommer man med et Andragende til Skolefondet og beder dem om Hjælp til et nyt Lærereembede, men vi maa nægte det, fordi vi ikke have Penge i Kassen. 2 à 3,000 Kroner vilde gøre uhyre godt i den vestlige Del af Standerborg Amt. Der er Lærere med en Løn af 5 à 600 Kroner om Aaret, det er jo aldeles umuligt for en Mand at leve af en saadan Indtægt med sin Familie. Der kommer stadig Forlangender til Amtsskolefondet, om vi ikke kunne hjælpe, og det er virkelig højt nødvendigt at hjælpe i saadanne Tilfælde, men vi have ingen Penge i Kassen, og det forekommer mig, at naar Kræbene ere saa store, saa er der andre Steder, som trænge haardere.

Det forekommer mig, at Skolefondene ere til for Oplysningsfagen, og at ikke just Pensionssagen er det første og fremmeste. Derfor ligger der for mig ikke saa lidt Bøgt paa denne Sag, og da denne Lov i Fjor havde antaget en anden Form end den nuværende, er det, jeg indtager et Særstandspunkt. Vi vide, at vi ere de saa, det ærede Medlem fra Alsens (Berntsen), og jeg, men vi kunde ikke andet end hævde vort Standpunkt. Derfor agter jeg at stemme mod denne Lov, og derved vil jeg paa det bestemteste have antydnet, at jeg protesterer imod den Afgørelse, at vi skulle lade Skolefondene komme til at betale disse Penge.

Berg: Det ærede Medlem maa ikke regne rigtig, naar han ikke tror, at det er en udmærket Forretning for Skolefondene at gøre ved denne Lov, naar de fra den Dag, Loven træder i Kraft, slippe for i Fremtiden at pensionere de svagelige Lærere. Dernæst er det ganske vist noget nyt for mig at høre, at der har været nogen Uenighed nogen Sinde i Udvalget om Lovens egentlige Djemed, at give disse svagelige Lærere, for saa vidt de nu leve, eller deres Enker, for saa vidt de leve, en tilsvarende Bonus til den, vi have givet Lærere, der vare heldig stillede ved Livrente-Bonus. Det har jeg ikke vidst før, det er altsaa for at forhindre, at disse Enker efter svagelige Lærere eller disse, som kunne have nok at trækkes med alligevel, saa denne Bonus, disse i Virkeligheden — i alt Fald fra et Billighedsstandpunkt — forurettede, forfordelte i Sammenligning med deres i Helbredstilstand og i saa mange andre Henseender heldigere stillede Kolleger, som vi have hjulpet ved en anden Lov — det er altsaa for at forhindre det, sagde jeg, at vi skulde spare Fondene for en lille Udgift, som de saa rigelig Erstatning for ved Loven. Jeg er ikke i Stand til paa noget Punkt at følge denne Tankegang.

Til det ærede Medlem fra Alsens (Berntsen) skal jeg gøre den Bemærkning, at Kramers Regnebog hviler paa den uomstødelige Sandhed, at 2 og 2 er 4. Det var grumme rart, om vi alle vare komne saa vidt i Regning, men jeg forsikrer Dem, at det ærede Medlems Landsmands Regnebøger, Hansens fra Odense, som have været overordentlig udbredte efter Kramers og Søren Matthiæns, hvile paa det samme, og det ærede Medlem bliver Svar skyldig til Tinget derpaa, at de 50 Ore for en Gaardmand med 4 Tdr. Hartkorn, der skulle udredes en Gang for alle efter denne Lov, ikke bliver en Besparelse for ham, hvis de lægge dette Spørgsmaal en Gang for alle over paa